

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie
T.a.v. de heer prof. dr. U. Rosenthal, voorzitter
Javastraat 42
2585 AP DEN HAAG

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**
Directie Innovatie en Kennis

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door
drs. J.A.H.M. Hezemans

T 070 379 7980
F 070 379 6656
j.a.h.m.hezemans@minez.nl

Ons kenmerk
DGBI-I&K / 16033480

Bijlage(n)
1

Datum **22 MAART 2016**
Betreft Adviesaanvraag Balans Topsectoren 2016

Geachte heer Rosenthal,

In het werkprogramma 2016-2018 van de Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie (AWTI) is opgenomen dat de AWTI in 2016 een volgende Balans Topsectoren uitbrengt.

Op 15 oktober 2015 heeft u het briefadvies "Blijf scherp op continue ontwikkeling topsectorenaanpak" uitgebracht. In een brief van 26 oktober 2015 heb ik hierover, mede namens de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Tweede Kamer geïnformeerd en tevens mijn reactie op het briefadvies gegeven.

Zoals ook in ons gesprek van 3 maart jl. is besproken, gaat de nieuwe balans in op de vraag wat de volgende stap is in de topsectorenaanpak.

De adviesaanvraag Balans Topsectoren 2016 is uitgewerkt in goed overleg tussen de AWTI en de ministeries van Economische Zaken en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Het Ministerie van Economische Zaken vraagt daarom hierbij, mede namens het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, aan de AWTI om de Balans Topsectoren 2016 uit te brengen conform deze adviesaanvraag.

Ik heb inmiddels begrepen dat uw inzet erop is gericht het advies eind juni 2016 uit te brengen. Ik waardeer deze inspanning zeer.

Met vriendelijke groet,

H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken

Bijlage

AWTI 'Balans van de topsectoren 2016'

Adviesaanvraag EZ&OCW aan de AWTI februari 2016

Achtergrond

In 2010 heeft het kabinet Rutte I een koerswijziging geïntroduceerd in het wetenschaps- en innovatiebeleid met de introductie van de 'topsectorenaanpak'. In deze aanpak richt de overheid zich op een aantal economische sectoren die bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen, kennisintensief zijn en export georiënteerd met een combinatie van een generiek financieel instrumentarium en gerichte aandacht, voor een optimale samenwerking in de 'Gouden Driehoek' van bedrijven, kennisinstellingen en overheid. Deze aanpak is begin 2011 van start gegaan. Het kabinet Rutte II heeft de aanpak doorgezet, en vindt het belangrijk om te leren van de ervaringen van het beleid van de afgelopen jaren.

Op ons verzoek heeft de AWTI in 2014 een eerste 'Balans van de topsectoren' uitgebracht. Hierin heeft de raad aanbevelingen gedaan over de wijze waarop de topsectorenaanpak verbeterd kon worden. Voorafgaand aan dit advies, heeft de – destijds nog – AWT in 2013 een briefadvies met eerste observaties geschreven. Ook in 2015 heeft de AWTI een briefadvies geschreven. In het werkprogramma 2016-2018 is voor 2016 een nieuwe Balans van de topsectoren voorzien.

Balans van de topsectoren 2016

Zoals de AWTI heeft geschreven is het positieve gevolg van de topsectorenaanpak een nieuwe dynamiek en sterkere verbindingen tussen grotere bedrijven en koplopers in het MKB, kennisinstellingen (KNAW, NWO, de universiteiten en de TO2-instituten) en de overheid. Inmiddels vinden ook de hogescholen en maatschappelijke organisaties (zoals samenwerkende gezondheidsfondsen) hun aansluiting bij het topsectorenbeleid (bijvoorbeeld bij de Kennis- en Innovatieagenda's) en wordt de samenwerking met de regio's verder vorm gegeven.

Bij de ondertekening van het Kennis- en Innovatiecontract 2016-2017 kwam naar voren dat alle topsectoren en de kennisinstellingen in hun kennis-en innovatieagenda's (KIA's) een brede oriëntatie op sector overstijgende samenwerking hebben. Veelal rondom maatschappelijke thema's. Maar ook op belangrijke technologische ontwikkelingen. Zo heeft het team ICT op het gebied van big data een programma uitgewerkt dat voor verschillende topsectoren van belang is. Door deze brede oriëntatie waren de topsectoren actief betrokken bij de totstandkoming van de Nationale Wetenschapsagenda (NWA). Bij het opstellen van de NWA hebben de topsectoren dan ook ca. 300 vragen ingediend.

De publiek-private samenwerking vanuit de topsectoren zal in het kader van de NWA verder worden verrijkt. Dit gebeurt onder meer via de routes van de NWA die multidisciplinair worden opgebouwd rondom belangrijke maatschappelijke, wetenschappelijke en economische vraagstukken. Bij de uitwerking van deze multidisciplinaire routes zijn de topsectoren actief betrokken en voor een aantal routes zijn de topsectoren trekkend. Met betrekking tot NWO is in de kabinetsreactie op de NWA aangegeven dat, zoals afgesproken in het Regeerakkoord, jaarlijks € 275 miljoen beschikbaar blijft voor onderzoek voor de topsectoren. De programmering hiervan vindt plaats in het kader van de KIA's en maakt onderdeel uit van de NWA. Bij het tot stand komen hiervan is vanuit de topsectoren zelf, vooruitlopend op de NWA, al sterker dan voorheen ingezet op de thema's die in meerdere topsectoren spelen en op verbinding met maatschappelijke uitdagingen. Zo bouwt de NWA ook hier voort op bestaande agenda's.

Ook wordt steeds meer nagedacht door de topsectoren hoe tot een internationaliseringstrategie te komen, waarbij niet enkel de handelsaspecten centraal staan, maar ook de samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie. Hierbij is één van de achterliggende gedachten dat dergelijke samenwerking kan bijdragen aan het aantrekken van onderzoeksactiviteiten van buitenlandse bedrijven die goed aansluiten op (potentiële) Nederlandse (regionale) hotspots.

De topsectorenaanpak heeft zich ontwikkeld tot een robuust spoor voor bedrijven en kennisinstellingen, met specifieke aandacht voor publiek- private samenwerking van de sectoren, aansluitend op het generieke spoor dat condities biedt voor alle ondernemers om te kunnen ondernemen, innoveren, investeren, groeien en exporteren. Dit beleid is inmiddels bijna vijf jaar onderweg.

Voortbouwend op bovenbeschreven ontwikkelingen en ervaringen dringt de vraag zich op wat de volgende stap zou moeten zijn. Dit geplaatst tegen de bredere achtergrond van het bedrijvenbeleid (samenhang met het generieke beleid, financiering, MKB). Daarnaast is aandacht van belang voor de rol van departementen zeker op die punten waar topsectoren zich nadrukkelijk met maatschappelijke vraagstukken bezig houden: water, energie, gezondheid, voedsel etc. In dit kader vragen wij de AWTI om antwoord te geven op de volgende adviesvraag: *wat is de volgende stap in de topsectorenaanpak?* Hierbij vragen wij de AWTI om de topsectorenaanpak niet in isolement te bezien, maar nadrukkelijk te plaatsen in en te oordelen over de context van de hierboven geschetste ontwikkelingen en hun betekenis voor bedrijven en kennisinstellingen en de topsectorenaanpak als instrumenten voor het gericht versterking van het verdienvermogen.

Verder vragen wij de AWTI om in elk geval in te gaan op de volgende subvragen:

- Wat is het oordeel van AWTI over de topsectorenaanpak na bijna vijf jaar onderweg te zijn? Wat ging goed en wat is minder goed gelukt?

- Hoe kan het topsectorenbeleid geplaatst worden tegen de achtergrond van het bedrijvenbeleid? Wat is de samenhang met het generieke beleid,
- Hoe kan de aanpak nog verder worden gericht op het oplossen van maatschappelijke uitdagingen zodat nog meer innovatieve oplossingen worden gerealiseerd die ook leiden tot nieuwe bedrijvigheid en innovatie in bedrijven? Hoe kan de dynamiek die op dit vlak is ontstaan, onder meer op het gebied van cross-sectorale samenwerking, verder worden versterkt?
- Hoe kunnen de (vak-)departementen die verantwoordelijk zijn voor deze maatschappelijke uitdagingen ook een sterkere bijdrage leveren aan de topsectorenaanpak, opdat de publieke middelen zowel bijdragen aan betere oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen als aan kansen voor bedrijven en kennisinstellingen? Wat betekent dat voor de sturing van het beleid?
- In welke mate heeft de aanpak op alle facetten gewerkt (regeldruk, human capital, internationalisering)? Welke mogelijkheden ziet de AWTI hiervoor, bijvoorbeeld voor het versterken van de aandacht voor het aantrekken van talent in het bedrijvenbeleid en de topsectorenaanpak? Het verder vormgeven van de internationaliseringsstrategie?
- Op welke wijze kan de betrokkenheid van alle partijen (bedrijven, kennisinstellingen, (decentrale) overheden en maatschappelijke organisaties) verder worden versterkt?
- Hoe te komen tot verdere versterking van PPS'en. (regie versus bottom-up)
- Wij verzoeken de AWTI om de Balans van de topsectoren 2016 uiterlijk in juni op te leveren. Dit is van belang omdat dit jaar op diverse plekken inzichten zullen ontstaan over het beleid voor de komende jaren.

Tot slot

De AWTI wordt gevraagd haar conclusies en adviezen zoveel mogelijk van een stevige, bij voorkeur kwantitatieve, onderbouwing te voorzien. De AWTI wordt verzocht om daarnaast ook gebruik te maken van alle beschikbare monitoringsrapportages die worden opgesteld voor de negen topsectoren, de diverse innovatie-instrumenten van EZ, de bijdragen van de TO2-instituten voor de topsectoren en de onderzoeksprogramma's van NWO en STW. Vanuit de ministeries van Economische Zaken en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zal alle medewerking worden verleend om data beschikbaar te stellen. Ook vragen wij de AWTI om waar mogelijk gebruik te maken van onderzoeken en adviezen van organisaties zoals het Rathenau Instituut en KNAW.